

*Elämän
tähden*

Ammattilainen nuoren diabeetikon tukena

Marita Määttä
Asiantuntijahoitaja
DESG- seminaari
06.10.2017

Diabeteksen omahoito muuttuvassa elämäntilanteessa

Moniammatillinen yhteistyö

- Lääkäri/t
- Asiantuntijahoitaja
- Sairaanhoitaja/ t
- Sosiaalityöntekijä (nuoriso sos.tt, aikuis sos.tt.)
- Ravitsemusterapeutti
- Jalkaterapeutti
- Nuorisopsykiatrian pkl kotikunta/ TAYS
- Psykiatrian pkl kotikunta/ TAYS
- Perheneuvola (lastensuojelu)
- Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto
- Etsivä nuorisotyö
- Tuetun asumisen yksiköt
- Kehitysvamma pkl

Pohjoismaiset standardit nuorten oikeuksista siirtyessä lasten sairaanhoidosta aikuisten sairaanhoitoon

1. Jatkuvuus
2. Valmistaminen
3. Tiedottaminen
4. Yhteistyö
5. Kunnioitus ja yksityisyys
6. Pätevä henkilökunta

Suomen NOBAB - NOBAB i Finland ry www.nobab.fi

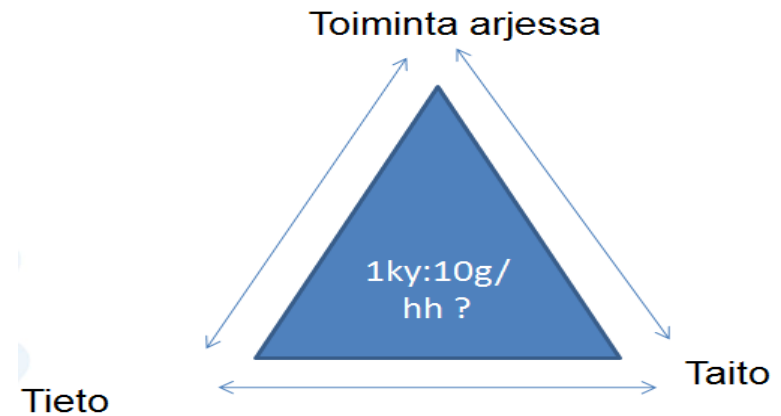
Nordic Association for The Need of Sick Children www.nobab.org/
European Association for Children in Hospital (EACH) www.each-for-sick-children.org/

TERVEYSKYLÄ FI | Valitse talo ▼

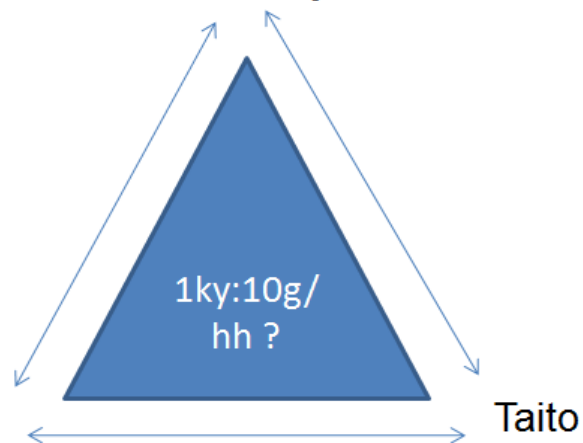
Nuori vastaanotolla - ammattilaisena ?

- ”Kartalla oleminen”
- ” Pelisilmää” -> vastuullisen toiminnan edellyttäminen (nuoren ehdottomuus)
- Tulevaisuuden suunnitelmat
- Diabeteksen kuormittavuus nuoren ja vanhempien näkökulma
- Kuunteleminen, kuuleminen, tarkentavat kysymykset
- Ajankohtainen tieto/ kertaaminen ”jatkumo”
- Kannustus itsenäisten ratkaisujen tekemiseen, pohdinta
- Tavoite omahoidossa vk-3kk->?
- Positiivinen palaute

	00:00	01:00	02:00	03:00	04:00	05:00	06:00	07:00	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
Pe 22/9																	32.7							
La 23/9		15.3											8.0						Hi					
Su 24/9																								
Ma 25/9																			32.1					
Ti 26/9																		31.9		17.8				14.8
																		38.9k		2.7k				1.2k
Ke 27/9												16.3												
												0.5k												
	00:00	01:00	02:00	03:00	04:00	05:00	06:00	07:00	08:00	09:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00

Toiminta arjessa

Tieto

Taito

Vanhemman toiminta

- Ristiriitainen toiminta, yhteiset sopimukset puuttuvat
- Puuttumatta oleminen
- Varhainen itsenäiseen pärjäämiseen uskomisen
- Vastuusta vetäytyminen
- Toivottomuuden kokeminen
- Nuorelle palaute negatiivista

Nuori ja vanhempi/ vanhemmat vastaanotolla - ristiriidat ?

- Vanhempien uhmaaminen -> vanhempien neuvot käskyjä, torjutaan
- Vanhemmat eivät saa osallistua -> hoitorutiineista luopuminen
  - > yksin pärjäämisen yrittäminen
  - > vuorovaikutustilanteiden kärjistyminen
- Arjen rikkoutuminen -> vuorokausirytmii muuttuu
- Omahoidon vaikeutuminen -> riskikäyttäytyminen
  - > tiedostamaton hoidon laiminlyönti
  - > tarve ammattilaisten verkostotapaamiselle/ soitto
  - > hoitoneuvottelut

Vanhempana osallistuminen

Saatavilla oleminen

- Luottamus
- Vapaus ja vastuu
- Tilanteen tasalla oleminen
- Tarvittaessa auttaminen, kannustus
- Välittäminen

Otteen karkaaminen

- Ristiriitainen toiminta, yhteiset sopimukset puuttuvat
- Puuttumatta oleminen
- Varhainen itsenäiseen pärjäämiseen uskominen
- Vastuusta vetäytyminen
- Toivottomuuden kokeminen

Vanhempana osallistuminen

Päivittäinen huolehtiminen

- Nuoren omahoidon seuraaminen/ poikkeaman huomaaminen
- VS- seuraaminen
- Nuoren voinnin seuraaminen
- Jatkuva yhteyden pitäminen nuoreen
- Sokkiin varautumin/ yöllinen varuillaan olo

Rajoittava puuttuminen

- Luottamuksen puuttuminen
- Kontrollointi, muistuttaminen
- Ohjeista ja rutiineista kiinnipitäminen
- Patistelu ja häärääminen
- Nuoren tulevaisuudessa pärjäämisestä huolehtiminen
(komplikaatiot)

Omahoidon kartoitus - ohjaus

Diabeetikkonuoren check-list:

- Omahoidon tavoitteiden asettaminen
- Tietotesti
- Omahoidon vastuun kartoitus (mittaaminen, pistäminen, kanyylin vaihdot)
- Jaksaminen
- Omahoitovälineet (hoitotarvikejakelutodistus)
- Pistopaikat
- Hiilihydraattilaskenta
- Insuliinien (perus- ja ateria) vaikutuskäyrät
- Varajärjestelmän tarkistaminen pumppuhoitoisilla
- Alkoholi
- Tupakka
- Ketoasidoosi
- Matkustaminen
- Ajokorttiasiat
- Jalkaterapeutin ohjauskäynti
- Liikunta
- Ehkäisyasiat
- Yhteystietojen tarkistaminen
- Suullinen lupa tietojen lähettämiseen vanhemmille ja kouluterveydenhuoltoon
- Todistusasiat (verotus)

Nuori vastaanotolla 15v

- Nuoren ehdottomuus
- Vanhempien osallistuminen
- Mitä peruskoulun jälkeen?
- Nuoren omahoito vaikeutuu/ aikuinen odottaa jatkuvaa näyttöä
- Vuorokausirytmii muuttuu
- Diabeteksen hoito kavereiden kanssa
- Harrastukset
- Tutustuminen
- Omahoitovalmiuksien kartoitus
- Mittaukset , vs- seurannan purku/ purkanut
- Omahoidon pohdinta/ tulkinta
- Onko kotipurku ajan tasalla
- Vanhempien tapaaminen / vanhempien näkemys
- Suunnitelma seurannasta

Nuori vastaanotolla 16-17v

- Lukio (koeviikot, stressi)
- Ammattiopisto+ lukio
- Kaverit tärkeitä, kaveripiirin vaihtuminen
- Harrastukset, kilpaurheilu
- Koulun ohessa työssä käynti
- Vanhempien huoli lisääntyy
- Oman kehon haltuunotto ja hyväksyminen (pumppuhoidosta luopuminen?)
- Seurantakäyntien välit pitenevät
  - Aikataulusuunnittelun merkitys korostuu
- Diabeteksen omahoito? (pistospaikat, insuliinia jää puuttumaan?, syöminen?, sokeritasapaino, ketoainemittari/ mittaukset)
- Etävastaanotot?
- Koulun terv. hoitajan tapaaminen 16v, tarv.
- Terveystieteiden tavoittaminen ?
- Syytä huolestua?
- Koulu keskeytyy ?
- Harrastukset jäävät, kaverit?

Ajanvarauksen suunnittelu

- onnistunut vastaanotto?

- › KOULU
- › VANHEMPIEN TYÖTILANTEET
- › FLUNSSAKAUDET
- › TETTIJAKSO
- › LEIRIKOULU
- › LUOKKARETKI
- › KOULUN PÄÄTTÄJÄISET
- › RIPPIKOULU
- › KESÄTYÖ
- › PERHEEN LOMA
- › LUKIO/ AMMATTIKOULU ALKAA
- › KOEVIIKOT
- › TYÖHARJOITTELU
- › BUSSIEN AIKATAULUT
- › PELIMATKAT
- › SYYSLOMA/ JOULULOMA/ HIIHTOLOMA
- › VANHOJEN TANSSIT
- › PENKKARIT/ ABIRISTEILY
- › YLIOPIILASKIRJOITUKSET
- › PÄÄSYKOKKEET
- › OPISKELUN ALKAMINEN
- › TYÖPAIKAN SAANTI
- › EI KOE TÄRKEÄKSI, AIKA UNOHTUU
- › EI OLE RAHAA
- › MUUTTO
- › NUOREN/ PERHEEN NÄKÖKULMA - MENE
HYVIN

Nuori vastaanotolla 18-19v

- Ylioppilaskirjoitukset lähestyvät
- Kirjoitusten jälkeen hetki stressivapaata aikaa
- Ammattiin valmistuminen/ tai ei, opiskelu keskeytyy !
- Kutsunnat, ajokortti
- ”Pilettäminen”
- Seurustelu
- Opiskelu/ työ
- Luottavainen, mukautunut, välttelevä, ahdistunut?
- Vastuullisuus (asenne) omahoidossa (ateriainsuliinin käyttö)
- Diabeteksen omahoidon kertaaminen (ketoaineiden mittaaminen)
- Hoitomuodon muutokset?
- Hoidon seurannan suunnittelu
- Omakanta (verkkopankkitunnukset)

Kun oikeudet lisääntyvät, myös vastuu omasta elämästä, hyvinvoinnista ja hoidosta

TERVEYSKYLÄ FI | Valitse talo ▼

OmaTays – Taysin uusi sähköisen asiointin palvelu

